

Základní škola a mateřská škola

obce Zbyslavice,

příspěvková organizace

Hlavní 103, 742 83 Zbyslavice,

tel.: 558 955 722, IČO: 70 98 13 96

www.uszbyslavice.cz

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

POHÁDKOVÁ CESTA

Zbyslavice 1.9.2014

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Motivační název: **POHÁDKOVÁ CESTA**

1.1. Předkladatel

název školy	<i>Základní škola a mateřská škola obce Zbyslavice, příspěvková organizace</i>
adresa školy	<i>Hlavní 103, 742 83 Zbyslavice</i>
právní forma	<i>příspěvková organizace</i>
IČO	<i>70981396</i>
IZO	<i>600138 232</i>
vedení školy	<i>Mgr. Iveta Buryanová, ředitelka školy</i>
kontakt	<i>tel.: 558 955 722 e-mail: skola@zszbyslavice.cz www.zszbyslavice.cz</i>

1.2. Zřizovatel školy

název zřizovatele	<i>Obec Zbyslavice</i>
adresa zřizovatele	<i>Ve Dvoře 81, 742 83 Zbyslavice</i>
kontakt	<i>tel.: 556 421 721 obec@zbyslavice.cz</i>

1.3. Součásti školy a kapacita

Mateřská škola	<i>28 dětí</i>	<i>107625 059</i>
Základní škola	<i>40 dětí</i>	<i>103480 188</i>
Školní družina	<i>28 dětí</i>	<i>119801 159</i>
Školní jídelna	<i>80 jídel</i>	<i>103068 431</i>

1.4. Údaje o školské radě

Datum zřízení	<i>16. 11. 2005</i>
Počet členů školské rady	<i>3</i>

1.5. Platnost dokumentu

Platnost dokumentu	<i>1. 9. 2014</i>
Schválen školskou radou	<i>25. 8. 2014</i>

2. Charakteristika podmínek ve vzdělávání školní družiny

2.1. Délka a časový plán vzdělávání

Školní družina zahrnuje ve svém vzdělávacím cyklu plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ. Má jedno oddělení, které je věkově smíšené (1. – 5. ročník). Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy psychické a fyzické zdatnosti. Konkrétní vzdělávací program se zpracovává na jeden školní rok.

2.2. Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání uskutečňujeme zejména těmito formami:

- ✓ **Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost** – zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených účastníků dle programu ŠVP ŠD, každodenní činnost v oddělení ŠD.
- ✓ **Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost v prostorách ŠD i mimo ně** – zahrnuje všechny mimořádné akce – návštěvy divadelních představení a filmových představení, besedy, exkurze, výchovně-vzdělávací programy, sportovní akce, Vánoční jarmark, Velikonoční výstava, oslava Dne dětí...
- ✓ **Osvětová činnost** – poskytování informací v oblasti prevence sociálně-patologických jevů.
- ✓ **Individuální práce** – vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, práce s talentovanými jedinci, konzultace, řešení tematických úkolů. Práce s integrovanými jedinci – pomoc, podpora, povzbuzení.
- ✓ **Nabídky spontánních činností** – spontánní aktivita je praktikována za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde funguje pouze jako rádce a dozor. Tato činnost je provozována zejména v odpolední klidové činnosti či pobytu venku.

2.3. Velikost s vnitřní organizací zařízení

ŠD při ZŠ Zbyslavice navštěvují žáci 1. – 5. ročníku ZŠ. Tvoří ji jedno oddělení.

Činnost ŠD vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času. Probouzet v žákovi kladný přístup ke škole a ke vzdělávání, naučit jej rozlišovat čas práce a čas odpočinku a relaxace. Rozvíjet jeho osobní přístup k získávání nových vědomostí pro jeho osobní všeobecný rozhled – umožnit osvojení si strategie učení a motivovat pro celoživotní učení, podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů, pomáhat rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi.

Výrazně motivovat nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti v zájmových činnostech, naučit vztahu k vlastnoručně vytvořenému výkresu, výrobku či naučené písni, využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací, naučit uvědomění si vlastní práce a citu k vytvořené věci, zhodnotit svou činnost a uvědomit si sebe, svůj čas na práci a odpočinek, své chování a své postoje, psychohygiena, naučit žáka správným zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům.

3. Materiální, personální, ekonomické a BOZP podmínky ke vzdělání

3.1. Materiální podmínky

- ✓ Školní družina má k dispozici třídu, která je vybavena stolem a nábytkovou sestavou. Pro zájmové a rukodělné činnosti je pak k dispozici odborná učebna výtvarné výchovy. Při

sportovních činnostech využívá družina školní tělocvičnu. Ke hře se stavebnicemi, při rozhovorech v komunitním kruhu a při odpočinkových činnostech je využita část místnosti, která je pokryta kobercem.

- ✓ Oddělení je vybaveno stavebnicemi, hračkami, stolními hrami a výtvarnými potřebami, notebooky a iPadem. Součástí oddělení je menší, klidová místnost, vybavená pohovkou, kobercem a televizí s DVD přehrávačem. K budově patří oplocená zahrada se zahradním domkem, vzrostlými stromy s herní sestavou.

3.2. Psychosociální podmínky -

- ✓ pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství v komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- ✓ respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků
- ✓ věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ✓ ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům
- ✓ spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- ✓ včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

3.3. Organizace chodu

11.25–13.30 – oběd, hygiena – odpočinkové a zájmové činnosti (hromadné nebo jiné dle individuálního přání)

13.30–14.45 – rekreační činnosti (pobyt venku, vycházka), zájmové činnosti, hygiena, odchody žáků

14.45 – 15.30 – didaktické hry – příprava žáků na vyučování, individuální odpočinkové činnosti, odchody žáků, ukončení činnosti školní družiny a dozoru nad dětmi

15.30 – uzavření školní družiny

Provoz školní družiny je denně po ukončení vyučování do 15.30, zájmová činnost se řídí zájmem žáků. Činnost ŠD se řídí celoročním plánem, skladbou zaměstnání a rozpracováním měsíčních plánů. Vliv na činnosti je dán počasím.

Vychovatelka vždy přihlíží při výběru zaměstnání k počasí, ale i k náladě a přání žáků.

3.4. Řízení školského zařízení

Vychovatelka je odpovědná ředitelce školy a řídí výchovu ve ŠD.

3.5. Personální zajištění

Vychovatelka dodržuje platný pracovní řád pro pracovníky škol a vnitřní předpisy školy. Vykonává přímou výchovnou činnost podle přiděleného pracovního úvazku a odpovídá za plnění výchovných úkolů. Spolupracuje s vyučujícími a sleduje prospěch a chování žáků. Vykonává přípravu na přímou výchovnou činnost, práce bezprostředně související s touto činností a další práce, které vyplývají z organizace výchovy ve škole.

Jedná profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávacích činností ve školní družině.

3.6. Spoluúčast rodičů

Vychovatelka spolupracuje s rodiči a třídní učitelkou a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy. Rodiče jsou zváni na všechny akce pořádané školou a často se zapojují do přípravy a organizace těchto akcí. Někteří rodiče podporují školu sponzorskými dary. Škola pravidelně informuje rodiče žáků o dění ve škole, a to pomocí školní vývěsky, občasníku obce a také pomocí webových stránek.

3.7. Bezpečnost a ochrana zdraví

- ✓ vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění dítěte
- ✓ stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží na pitný režim dětí. Žáci obědvají ve školní jídelně, při obědech dbá vychovatelka na dostatečné stravovací návyky.
- ✓ bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ✓ ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy, svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, děti má neustále v zorném poli. Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, na školním hřišti, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- ✓ označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor.
- ✓ bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 dětí. Děti jsou na začátku roku poučeny o bezpečnosti silničního provozu. Pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba.
- ✓ dostupnost prostředků první pomoci – lékárnička pro první pomoc je umístěna v uklízací komoře v prostorech MŠ a je přístupna k ošetření v ranních i odpoledních hodinách, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v zápisních lístcích a přehledu VVP. Vychovatelka byla proškolená v základech první pomoci a je seznámena se zdravotním stavem některých dětí (epilepsie, diety, alergie...)
- ✓ BOZP – pro činnost ve školní družině platí ustanovení uvedená ve Školním řádu základní školy. V případě, že družina využije pro svoji činnost odbornou učebnu (např. tělocvičnu, prostory zahrady...), řídí se vnitřními řády těchto učeben. Žáci přihlášení k pravidelné docházce do ŠD jsou poučeni o BOZP na začátku své docházky do ŠD, záznam o poučení je uveden v Přehledu výchovné práce příslušného oddělení.

4. Cíle vzdělávání

4.1. Charakteristika vzdělávacího programu

Smyslem a cílem vzdělávacího programu ve ŠD je jednotlivé vzdělávací cíle slučovat do kompetencí, které vybaví žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Činnosti ŠD jako součást vzdělávací soustavy se zaměřuje na získávání klíčových kompetencí, které jsou utvářeny v celém průběhu celého období navštěvování školní družiny a jsou společné s ŠVP ZŠ:

Kompetence k učení

- ✓ poskytujeme žákům přístup k mnoha informačním zdrojům
- ✓ podporujeme hledání souvislostí mezi teorií a praxí a mezi jednotlivými předměty

Kompetence k řešení problému

- ✓ klademe otevřené otázky
- ✓ motivujeme žáka k samostatnému řešení problému
- ✓ napomáháme mu hledat další řešení

- ✓ podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- ✓ vytváříme podmínky pro týmovou spolupráci

Kompetence pracovní

- ✓ při praktických činnostech vedeme žáky k aktivní ochraně vlastního zdraví i zdraví spolužáků
- ✓ práce v projektových dnech dává žákům příležitost seznamovat se s netradičními materiály a technikami zpracování
- ✓ vedeme žáky ke správnému způsobu užití materiálů, nástrojů, techniky a vybavení

Kompetence občanská

- ✓ vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli prožívat a dodržovat tradice (Velikonoční slavnosti, vynášení Morany atd.)
- ✓ vytváříme pravidla soužití a vedeme žáky k jejich dodržování a uplatňování důsledků při jejich nedodržování
- ✓ zapojujeme žáky do dění obce, např. přípravou a realizací programu pro veřejnost

Kompetence sociálně-personální

- ✓ žáci se učí oceňovat práci vlastní i druhých
- ✓ pomocí her a technik, dramatické, emoční a etické výchovy podporujeme proces sebehodnocení u každého žáka
- ✓ klademe důraz na bezpečné sociální prostředí ve škole a pozitivní klima
- ✓ učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky

Kompetence komunikativní

- ✓ do výuky zařazujeme takové hry a činnosti, které umožňují žákům porozumět verbální komunikaci, rozvíjet ji a používat
- ✓ vytváříme modelové situace, ve kterých se žáci učí základní komunikační dovednosti (pozdravit, poděkovat atd.)

4.2. Výchovně-vzdělávací strategie

Výchovně-vzdělávací strategie (VVS) jsou metody a postupy zájmového vzdělávání, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány vychovatelkou i všemi pedagogy.

5. Obsah vzdělávání

5.1. Vymezení vzdělávacích oblastí

Školní družina navazuje na ŠVP ZŠ a vychází z něj, ale má svá specifika.

Školní družina organizuje:

- ✓ **Pravidelnou činnost**, která je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.
 - Zájmová činnost estetická – výtvarná – v návaznosti na ŠVP ZŠ – Umění a kultura
 - Zájmová činnost estetická – hudební – v návaznosti na ŠVP ZŠ – Umění a kultura
 - Společenskovední činnost – v návaznosti na ŠVP ZŠ – Člověk a jeho svět
 - Přírodovědná činnost – v návaznosti na ŠVP ZŠ – Člověk a jeho svět, Člověk a jeho zdraví
 - Pracovně-technická – v návaznosti na ŠVP ZŠ – Člověk a svět práce
 - Sebeobslužná činnost a sociální dovednosti – v návaznosti OSV v ŠVP ZŠ

- ✓ **Příležitostné akce**, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jedná se o besídky, slavnosti, výlety atd. Někdy jsou tyto akce určeny také rodičům a širší veřejnosti.
- ✓ **Spontánní aktivity**, které zahrnují každodenní individuální klidové činnosti, aktivity při pobytu venku nebo v družině. Při těchto aktivitách je důležité zajištění bezpečnosti žáků a navozování a podněcování jejich aktivity.
- ✓ **Odpočinkové činnosti**, které chápeme jako klidové činnosti (poslech, individuální hry) a aktivní odpočinek (rekreační činnost, tělovýchovné aktivity). Tyto činnosti kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování.
- ✓ **Příprava na vyučování**, která zahrnuje jednak práci společnou, jednak individuální, didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které získali žáci ve školním vyučování.

5.2. Průřezová témata

Průřezová témata realizujeme prostřednictvím projektů. Společně se žáky připravujeme celoškolské, ročníkové, krátkodobé a dlouhodobé projekty. Po jejich ukončení následuje vždy prezentace výsledků pro ostatní žáky, rodiče.

5.2.1. Kolik řečí umíš?

Akce „Kolik řečí umíš?“ je oslavou evropského dne jazyků připadajícího na 26. 9. Jde o zvýšení povědomí a bohatství všech jazyků, kterými se v Evropě mluví, a podpoření tak celoživotního jazykového vzdělávání. www.ecml.at

5.2.2. Od adventu do tří králů

Celoškolský projekt zahájen v době adventní. V tomto období žáci vyrábějí adventní věnec a vánoční ozdoby pro školní jarmark. Do této akce jsou zapojeni i rodiče dětí a žáků. V prosinci je pozván do školy sv. Mikuláš, který dětem rozdává dárky. Několik dní předem pečou děti a žáci perníčky, které pak spolu s maminkami zdobí a krátí si tak čas čekání na sv. Mikuláše. Hrajeme švédskou hru Julklapp – žáci si vytáhnou lístek se jménem svého spolužáka, kterému připraví dárek a poslední školní den si jej předají. Žáci 4. a 5. ročníku připravují pro ostatní žáky a děti MŠ „Čertovský den“. Soutěže, občerstvení a odměny jsou součástí této akce. Následuje příprava vánoční besídky, která vrcholí představením v Obecním domě pro veřejnost. Žáci na jarmarku prezentují své výrobky a dárky.

5.2.3. Svátky jara a velikonoce

Projekt zaměřený na přípravu svátků jara, jarní práce na zahrádce, setí, pozorování znaků jarního období, počasí, měnící se přírody, atd. Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí. Seznámit děti s významem Velikonoc.

5.2.4. Moje zdraví

Celodenní projekt zaměřený na výchovu ke zdravému životnímu stylu. Během celého dne jsou žáci vedeni k poznání sebe samých a lidí ve svém okolí. Formou různých aktivit a praktických činností se seznamují s aktivitami týkajícími se zdraví. Seznamují se se základními pojmy výživy. Mají možnost si vyzkoušet řešení konkrétních životních modelových situací, ve kterých se mohou v životě ocitnout, a seznámit se s případnými následky.

5.2.5. Den země

Celotýdenní projekt zaměřený na témata:

- ✓ voda, slunce a vzduch
- ✓ půda a živočichové

- ✓ energie a odpady
- ✓ ekosystémy (louka, pole, les, rybník)

Projekt je doplněn praktickou částí: vycházkami do okolí, úpravou okolí školy, sběr odpadků, výrobky z přírodnin, sběr papíru, exkurze (OZO, čistička vod, stanice pro záchranu živočichů v Bartošovicích) a ekologické programy (VITA, Ochránci přírody).

5.2.6. Moje rodina

Projekt, který seznamuje žáky s rodokmenem jejich rodiny, vztahy v rodině. Žáci pod vedením vyučujících si připravují vystoupení, věnované maminkám, které je prezentováno vždy druhou květnovou nedělí v Obecním domě pro veřejnost.

5.2.7. Děti z celého světa u nás

Celodenní akce, kde se děti seznamují s dětmi různých barvy pleti, zjišťují jejich životní úroveň, rodinné zázemí, školní docházku.

6. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

- ✓ **Personální podmínky** – zajistit proškolení vychovatelky v dané oblasti
- ✓ **Technické podmínky** – eliminace situací, ve kterých by došlo ke zranění integrovaného žáka
- ✓ **Materiální podmínky** – zajistit speciální didaktické a kompenzační pomůcky
- ✓ **Organizační podmínky** – spolupracovat s rodiči, využívat poradenské pomoci výchovné poradkyně a psychologů OP
- ✓ **Podmínky pro zájmové vzdělávání nadaných žáků** – aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahu a sociální a emocionální inteligence, další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.

7. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončení vzdělávání

- ✓ Činnost ŠD je určena přednostně pro žáky 1. stupně základní školy.
- ✓ Do ŠD je dítě přihlašováno vždy jen na jeden školní rok.
- ✓ Doklad o ukončení školního roku ve školní družině se nevydává.
- ✓ Ve školní družině zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků vychovatelka, která dále předává informace zákonným zástupcům, vyřizuje náměty a stížnosti.
- ✓ Přihlašování a odhlašování žáků ze školní družiny je prováděno na základě písemných žádostí zákonných zástupců žáka – zápisní lístek.
- ✓ O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.
- ✓ Při zápisu do školní družiny jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně seznámeni s řádem školní družiny a směrnici o úplatě.

8. Evaluace ŠD

Evaluace a hodnocení jsou nezbytnou součástí jak vzdělávacího procesu, tak samostatného plánování a projektování těchto zařízení. Cílem evaluace (včetně hodnocení) je ověřovat a zlepšovat kvalitu, veškeré činnosti včetně podmínek školy.

Průběžné vyhodnocování:

Vedení školy – hodnocení výchovné práce v družině – pozorování, hospitace, kontroly. Jak jsou naplňovány cíle a jak družina plní své celkové poslání.

Individuální- vychovatelka průběžně vyhodnotí svoji práci, snaží se o sebereflexi činnosti. Hledá nové metody, které by postupně vedly ke zkvalitnění výsledků.

Ve Zbyslavicích 25.8.2014

Zpracovala: Silvie Karešová, vychovatelka ŠD